

شهر رمضان الذي أنزل فيه القرآن هدى للناس و بينات من الهدى و الفرقان فمن شهد منكم الشهر فليصمه و من كان مريضاً أو على سفر فعدة من أيام أخر يريد الله بكم اليسر و لا يريد بكم العسر و لتكملوا العدة و لتكبروا الله على ما هداكم و لعلمكم تشكرون.

چشم انداز آیه

پس از بیان حکم و فلسفه روزه و این که روزه گرفتن در چند روز معدود و معین است، اینک آن روزها را تعیین می‌کند و می‌فرماید: آن روزهای معدود عبارتند از ایام ماه رمضان که دارای امتیاز ویژه‌ای است. ماه رمضان ماه خداست و دارای فضیلتی است که ماه‌های دیگر، آن فضیلت را ندارند. زمان و مکان به خودی خود دارای هیچ فضیلتی نیست بلکه این حوادث مهم است که به زمان و مکان امتیاز می‌دهد.

در این آیه خداوند علت فضیلت ماه رمضان را بیان می‌کند و آن اینکه قرآن کریم در این ماه نازل شده است و ضمناً چند صفت از اوصاف برجسته قرآن را بیان می‌کند: یکی این که قرآن، هدایتگر است و انسان‌ها را به راه راست و درست رهنمون می‌شود. دیگر اینکه نشانه‌های روشنی از هدایت و فرقان در آن است یعنی قرآن ضمن اینکه بشر را هدایت می‌کند، به او قدرت تشخیص هم می‌دهد و انسان به وسیله قرآن می‌تواند حق را از باطل و راه را از چاه تشخیص بدهد و به حقیقت دست یابد.

در این آیه پس از بیان مطلب بالا یک بار دیگر این حکم را تکرار می‌کند که اگر کسانی مریض باشند و یا در سفر باشند، در روزهای دیگری روزه بگیرند. این تکرار برای تأکید است چون با توجه به فوایدی که برای روزه و امتیازاتی که برای ماه رمضان گفته شد، ممکن بود کسانی به خاطر درک این فضیلت باز در حال بیماری و سفر هم روزه می‌گرفتند لذا یک بار دیگر به آنها یادآور می‌شود که مریض و مسافر باید روزه خود را بخورند و در روزهای دیگری آن را قضا کنند. چون خداوند می‌خواهد کار را بر مردم آسان کند و سختگیری نباشد.

از این آیه چنین فهمیده می‌شود که مریض و مسافر باید روزه خود را بخورند و چنین نیست که فقط به آنها اجازه خوردن روزه داده شود بلکه این یک حکم، الزامی است و به اصطلاح فقهی این «عزیمت» است نه «رخصت».

ویژگی‌های میهمانی خداوند
«رمضان» از ماه «رمض» به معنای سوزاندن است. البته سوزاندنی که دود و خاکستر به همراه نداشته باشد. وجه تسمیه این ماه از آن روست که در ماه رمضان، گناهان انسان سوزانده می‌شود.

ماه رمضان، ماه نزول قرآن می‌باشد و تنها ماهی است که نامش در قرآن آمده و شب قدر نیز در این ماه است.

ایستگاه دوم: پرهیز از زندگی (زال احکام)

وقه و تکلف شرعی

درس سی و یکم: مَطَهَرَات (پاک کننده ها) - بخش چهارم

تطهیر لباس نجس

آیا لباس شستن با هر نوع ماشین لباسشویی خانگی، پاک کننده می‌باشد یا خیر؟ اگر پاک می‌کند، شرایط آن به چه صورت است؟
✓ اگر بعد از زوال عین نجاست، یک مرتبه با آب لوله یا دو مرتبه با آب قلیل می‌شوید، پاک می‌کند.

در رابطه با لباسشویی‌های عمومی، با توجه به این که در هر منطقه و محله، افرادی که طهارت اسلامی را رعایت نمی‌کنند کم و بیش وجود دارند. (هرچند این امر، یقینی نیست ولی احتمال آن زیاد است) آیا لباس‌هایی که در این لباسشویی‌ها شسته می‌شوند پاک هستند یا خیر؟
✓ اگر لباس را پاک تحویل داده‌اند و شک داشته باشند که نجس شده، پاک است و همچنین اگر لباس، نجس بوده و کسی که متصدی شستن است بگوید تطهیر نموده است، محکوم به طهارت است.

فرق بین «انزال» و «تنزیل» و اشاره به وجه تسمیه قرآن

✓ کلمه نزول به معنای پائین آمدن و وارد شدن از نقطه بلند است و فرق میان انزال و تنزیل این است که انزال به معنای نازل کردن دفعی و یکپارچه است و تنزیل به معنای نازل کردن تدریجی است و کلمه قرآن اسم محمد ﷺ نازل کرده و به این جهت آن را قرآن نامیده که (قبلاً از جنس خواندنی‌ها نبود و به منظور اینکه درخور فهم بشر شود نازلش کرد و در نتیجه کتابی) خواندنی شد، چنان که فرمود: «إِنَّا جَعَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ» (زخرف/۳) و این کلمه هم بر مجموع قرآن اطلاق می‌شود و هم بر اجزای آن.
ترجمه تفسیر المیزان، ج ۲، ص ۱۸

بحث روایی

✓ امام باقر ﷺ برای خداوند فرشتگانی وجود دارد که به روزه داران گماشته شده‌اند. هر روز از ماه رمضان تا آخر ماه برای آنها استغفار می‌کنند و هر شب موقع افطار آنها را ندا درمی‌دهند که ای بندگان خدا مژده باد بر شما، اندکی گرسنه ماندید و به زودی فراوان سیر خواهید شد. کار مبارکی انجام دادید و خود نیز مبارک شدید. تا وقتی که آخرین شب ماه رمضان فرا می‌رسد و فرشتگان آنها را ندا می‌دهند ای بندگان خدا مژده باد بر شما که خداوند گناهان شما را بخشید و توبه شما را قبول کرد پس بنگرید که از این پس چه خواهید نمود.

تفسیر کوثر، ج ۱، ص ۴۵۵
✓ از حضرت باقر ﷺ روایت کرده در تفسیر یُرِيدُ اللَّهُ بِكُمْ الْيُسْرَ فرمود: «يُسْر» ولایت امیرالمؤمنین ﷺ است و «عُسْر» دوست داشتن دشمنان آن حضرت است و مراد از تکبیر در آیه، تعظیم و راهنمایی به ولایت علی ﷺ است.
تفسیر جامع، ج ۱، ص ۳۰۱

خلاصه بحث

✓ ارزش رمضان، به نزول قرآن است. ارزش انسان‌ها نیز می‌تواند به مقداری باشد که قرآن در آنها نفوذ کرده باشد.
✓ و چوب روزه، بعد از یقین به حلول ماه رمضان است. «فَمَنْ شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ»
✓ روزه قضا، مشروط به زمان خاصی نیست.
✓ احکام خداوند بر اساس آسانی و مطابق طاقت انسان است. «يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمْ الْيُسْرَ»
✓ عُسْرٌ وَخَرَجٌ، واجبات را از دوش انسان برمی‌دارد. «لَا يُرِيدُ بِكُمْ الْعُسْرَ»
مطالب خلاصه بحث، برگرفته از تفسیر نور، ج ۱، ص ۲۸۷

✓ در صحیفه سجادیه، امام سجاد ﷺ در وداع ماه رمضان مناجات جان سوزی دارند.

✓ در رمضان، مؤمنان با کارت «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كَتَبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ» به میهمانی خداوند دعوت شده‌اند.

✓ این میهمانی ویژگی‌هایی دارد:
۱- میزبان، خداوند است و میهمانان را شخصاً دعوت کرده است.

۲- وسیله پذیرایی، شب قدر، نزول قرآن، فرود آمدن فرشتگان، استجاب دعا، لطافت روح و دوری از دوزخ است.

۳- زمان پذیرایی، ماه رمضان است که به گفته روایات، اول آن رحمت، وسط آن مغفرت و آخر آن پاداش است.

۴- پذیرایی شب قدر به گونه‌ای است که در آن نیاز یک سال میهمانان تأمین می‌شود و زمین با نزول فرشتگان در شب قدر مزین می‌گردد.

۵- غذای این ماه، غذای روح است که برای رشد معنوی لازم است، نه غذای جسم. لطف غذای این مهمانی، آیات قرآن است که تلاوت یک آیه آن در ماه رمضان همچون تلاوت تمام قرآن در ماه‌های دیگر است.

✓ این میهمانی هیچ سختی با میهمانی‌های دنیوی ندارد. خداوند عالم و غنی و خالق و باقی و عزیز و جلیل، میزبان انسان‌های جاهل و فقیر و فانی و مخلوق و ذلیل می‌شود و می‌گوید: من دعایتان را مستجاب می‌کنم و برای هر نفسی که در ماه رمضان می‌کشید، پاداش تسبیحی عطا می‌کنم.
تفسیر نور، ج ۱، ص ۲۸۵ و ۲۸۶

قاعده «لا حرج»

✓ اساس قوانین اسلام بر سختگیری نیست و اگر در جایی حکمی تولید مشقت شدید کند، موقتاً برداشته می‌شود، چنان که فقها فرموده‌اند: «هرگاه وضو گرفتن یا ایستادن به هنگام نماز و مانند اینها انسان را شدیداً به زحمت بیندازد، مبدل به تیمم و نماز نشسته می‌شود.»

در آیه ۷۸ سوره حج نیز می‌خوانیم: هُوَ اجْتَبَاكُمْ وَ مَا جَعَلَ عَلَيْكُمْ فِي الدِّينِ مِنْ حَرَجٍ: او شما را برگزید و در دین خود تکلیف مشقت باری برای شما قرار نداد.
حدیث معروف پیامبر ﷺ: بعثت علی الشریعة السمحة السهلة: من مبعوث به آئین سهل و آسانی شده‌ام
نیز اشاره به همین مطلب است.

تفسیر نمونه، ج ۱، ص ۶۳۷

تطهیر آب نجس

✓ برای تطهیر آب قلیلی که نجس شده، باید به آب گر یا جاری یا چاه متصل گردد یا باران بر آن ببارد و با آن مخلوط شود.
✓ اگر بو یا رنگ یا مزه نجاست گرفته، باید به اندازه‌ای آب با آن مخلوط شود تا بو و رنگ و مزه نجاست از بین برود.
✓ برای تطهیر آب گر یا جاری یا چاه، باید به اندازه‌ای آب گر یا جاری یا چاه بر آن افزوده شود یا باران بر آن ببارد که بو و رنگ و مزه نجاست از بین برود. بنابراین اگر با افزودن ماده‌های شیمیایی، رنگ و بو و طعم آن عوض گردد، پاک نمی‌شود.

تطهیر زمین نجس

با آب گر
✓ ابتدا نجاست را برطرف کرده، سپس با آب گر یا جاری بر آن گرفته به مقداری که تمام جاهای نجس را فراگیرد.

با آب قلیل

✓ اگر زمین به گونه‌ای است که آب بر آن جاری نمی‌شود (به اصطلاح، آب را به خود گرفته و می‌خورد) با آب قلیل، پاک نمی‌شود.
✓ اگر آب بر زمین جاری می‌شود، جایی که آب، جاری شده، پاک می‌شود و جایی که آب جمع شده، نجس است.

منبع: کتاب آموزش فقه؛ نوشته محمدحسین فلاح زاده؛ صفحه ۸۲ و ۸۳

۱. سوره مبارکه بقره: آیه شریفه ۱۸۵: ماه رمضان [همان ماهی است] که قرآن به عنوان راهنمای مردم و نشانه‌های هدایت و فرق میان حق و باطل در آن نازل شده، پس آن کس از شما که این ماه را درک کند، باید آن را روزه بدارد و آن کس که بیمار یا در سفر باشد، روزهای دیگری را [روزه بدارد] خداوند راحتی شما را می‌خواهد نه زحمت تا شماره مقرر را تکمیل کنید و خدا را به پاس اینکه شما را هدایت کرده به بزرگی بستاید و باشد که شکرگزاری کنید.

در غیبت کبری، کارها و مشاغل و مسؤولیت های امام زمان (عج) بسیار حساس و مهم است. اگر چه تصرفات و حکومت ظاهری بر اوضاع ندارند ولی آن حضرت، ناظر بر اوضاع ابدها و عنایاتی دارند و تصرفاتی هم از جانب حضرت وجود دارد.

عمر طولانی آن حضرت در اطاعت خداوند متعال می گذرد. هم تکالیف فردی خویش را انجام می دهند و هم بر حسب حکایات متواتر، تکالیف اجتماعی را آنچه که مصلحت و مقتضی باشد مانند:

- ✓ تعلیم ادعیه
- ✓ یاری بیچارگان
- ✓ حل مسائل و مشکلات
- ✓ کمک مالی به نیازمندان
- ✓ هدایت گمشدگان و رساندن آنها به مقصد
- ✓ فریادرسی گرفتاران و درماندگان و زندانیان
- ✓ یاری دادن مؤمنین بر مخالفین در بحث احتجاج
- ✓ بقای شیعه و سازمان رهبری و تشکیلات علمی و تبلیغی شیعه
- ✓ فعالیت حوزه های علوم دینی و استمرار رشته اجتهاد و استنباط احکام و ...

که بیشتر این اعمال در ضمن ظهور معجزات از آن حضرت صادر شده است. (با اندکی جابجایی در عبارات)

و مصداق بارز آیین امورا وجود انقلاب اسلامی ایران به رهبری یک مرجع دینی در جهان امروز است که همه علیه شیعه، بسیج شده اند. دوام و بقای همه این توفیقات نبوده است مگر به عنایات و توجهات حضرت ولی عصر (عج) که خود حضرت هم در آن تویق شریفه به شیخ مفید می فرماید: «إِنَّا غَيْرُ مُهْمِلِينَ لِمُرَاعَاتِكُمْ وَ لَا نَاسِينَ لِذِكْرِكُمْ»

منبع: کتاب ۲۰۰ پرسش و پاسخ پیرامون امام زمان (عج)؛ نوشته سید جعفر موسوی نسب؛ صفحه ۲۳۸ و ۲۳۹

✦ درس سی و یکم: آداب غذا خوردن (قسمت سوم) ✦

هرگز از غذای بشقاب خود به دیگران تعارف نکنید، مگر در شرایطی که برای تازه وارد، غذایی نمانده باشد. در این صورت، اگر مایل باشد با قاشق یا چنگال استفاده نشده، از قسمت دست نخورده در ظرف او می توان ریخت.

هنگام شروع غذا نباید بشقاب، قاشق و ... را تمیز کرد. زیرا این کار، توهین به پیشخدمت یا صاحبخانه تلقی می شود. اگر ظرفی تمیز نبود، به آهستگی یا با اشاره بخواهید ظرفی دیگر در اختیار شما بگذارند.

برداشتن غذا، ماست، سالاد و ... از ظروف عمومی با قاشقی که با آن غذا خورده شده، غیر بهداشتی و زنده است. این کار باید با قاشق مخصوص آن ظرف انجام شود. در غیر این صورت باید قاشق درخواست کرد و مقداری از خوراکی به کمک آن قاشق در بشقاب خود گذاشت.

در میهمانی های سرزده (بی خبر) ساده و یا خودمانی با هر آنچه در سفره گذاشته می شود باید شروع کرد و منتظر شدن برای غذاهای مطلوب، خلاف اخلاق است. زیرا ممکن است صاحبخانه غذای دیگری نداشته باشد و خجالت بکشد.

منبع: کتاب روش های نیکو در معاشرت؛ نوشته سید مصطفی ابطی؛ صفحات ۸۶ و ۸۷

غذایی که در بشقاب کشیده می شود باید به اندازه نیاز و مصرف باشد، به شکلی که هیچ باقیمانده ای در ظرف نماند.

ایستگاه پنجم: کتابی که از خواندنش «متحیر» می شوید ...

آیا می دانید کتابی هست که:

- * فقط یک بار آن را خواهیم خواند
- * از خواندنش متحیر خواهیم شد
- * و البته نویسنده اش هم خودمان هستیم!*

این کتاب،

«نامه اعمالمان» است در روز قیامت!

کاش در نگارش آن بیشتر دقت کنیم ...

* وَ كَلَّ إِنْسَانُ أَلْمَنَاهُ طَائِرَةٌ فِي عَنَقِهِ وَ نَحِرِجْ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ كِتَابًا يَلْفَاهُ مَنشُورًا - اقْرَأْ كِتَابَكَ كَفَى بِنَفْسِكَ الْيَوْمَ عَلَيْكَ حَسِيبًا

* وَ وُضِعَ الْكِتَابُ فَتَرَى الْمُجْرِمِينَ مُشْفِقِينَ مِمَّا فِيهِ وَ يَقُولُونَ يَا وَيْلَتَنَا مَا لِهَذَا الْكِتَابِ لَا يُغَادِرُ صَغِيرَةً وَ لَا كَبِيرَةً إِلَّا أَحْصَاهَا وَ وُجِدُوا مَا عَمِلُوا حَاضِرًا وَ لَا يَظْلَمُ رَبُّكَ أَحَدًا.

* هَذَا كِتَابُنَا يَنْطِقُ عَلَيْكُمْ بِالْحَقِّ إِنَّا كُنَّا نَسْتَنْسِخُ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ.

سوره مبارکه اسراء: آیات شریفه ۱۳ و ۱۴

سوره مبارکه كهف: آیه شریفه ۴۹

سوره مبارکه جاثیه: آیه شریفه ۲۹

ایستگاه آخر: یک تکلیف «عصر ظهوری»

پس از اقامه نماز «عیدفطر» در مصلی بیت المقدس

در کنار سفره

اطعام سیدالشهدا (عج)

نشست صمیمی «میثاق» را برگزار می کنیم.

* خواهران) ساعت ۸:۳۰

* برادران) ساعت ۹:۰۰

حاجر از امام باقر علیه السلام نقل کرده که فرمودند: چون روز اول نوال فرا می رسد منادی ندا می کند: ای مسؤمان در این صبحگاه بشتابید برای جوازتان [که به یادش عبادات رمضان می دهند] (سنن ابی یوسف ج ۱ ص ۵۱۱ ع ۱۴۷۸)

Eide-Fetr WWW.TEBYAN.NET